

Litauisk Hjelpearck – Nivå II

Utvidet grammatikk og kommunikasjon | LK20

De syv kasus

1. **Nominativ** – subjekt (kas?)
2. **Genitiv** – eiendom (ko?)
3. **Dativ** – indirekte objekt (kam?)
4. **Akkusativ** – direkte objekt (ką?)
5. **Instrumentalis** – middel (kuo?)
6. **Lokativ** – sted (kur?)
7. **Vokativ** – tiltale

Maskulinum 1. dekl. (draugas)

Kasus	Ent.	Fl.
Nom.	draugas	draugai
Gen.	draugo	draugų
Dat.	draugui	draugams
Akk.	draugą	draugus
Instr.	draugun	draugais
Lok.	drauge	drauguose
Vok.	drauge!	draugai!

Femininum 1. dekl. (draugė)

Kasus	Ent.	Fl.
Nom.	draugė	draugės
Gen.	draugės	draugių
Dat.	draugei	draugėms
Akk.	draugę	drauges
Instr.	drauge	draugėmis
Lok.	draugėje	draugėse
Vok.	drauge!	draugės!

Maskulinum 2. dekl. (brolis)

Kasus	Ent.	Fl.
Nom.	brolis	broliai
Gen.	brolio	brolių
Dat.	broliui	broliams
Akk.	brolį	brolius
Instr.	broliu	broliais
Lok.	brolyje	broliuose
Vok.	broli!	broliai!

Adjektiver

Adjektiver samsvarsbøyes med substantivet.

Maskulinum (-as)

Kasus	Ent.	Fl.
Nom.	geras	geri
Gen.	gero	gerų
Dat.	geram	geriems
Akk.	gerą	gerus
Instr.	geru	gerais
Lok.	gerame	geruose

Femininum (-a)

Kasus	Ent.	Fl.
Nom.	gera	geros
Gen.	geros	gerų
Dat.	gerai	geroms
Akk.	gerą	geras
Instr.	gera	geromis
Lok.	geroje	gerose

Gradbøyning

- **Positiv:** geras (god)
- **Komparativ:** geresnis (bedre)
- **Superlativ:** geriausias (best)

Komparativ: stamme + *-esnis* (m.) / *-esné* (f.)

Superlativ: stamme + *-iausias* (m.) / *-iausia* (f.)

Flere verbformer

Preteritum (fortid)

	dirbti	būti
aš	dirbau	buvau
tu	dirbai	buvai
jis/ji	dirbo	buvo
mes	dirbome	buvome
jūs	dirbote	buvote
jie/jos	dirbo	buvo

Futurum (fremtid)

	dirbti	būti
aš	dirbsiu	būsiu
tu	dirbsi	būsi
jis/ji	dirbs	bus
mes	dirbsime	būsime
jūs	dirbsite	būsitate
jie/jos	dirbs	bus

Viktige verb

- **būti** – være: esu, esi, yra
- **turėti** – ha: turiu, turi, turi
- **eiti** – gå: einu, eini, eina
- **norėti** – ville: noriu, nori, nori
- **galiu** – kan: galiu, gali, gali
- **sakyti** – si: sakau, sakai, sako

Pronomen

Personlige pronomen

	Nom.	Gen.	Dat.
jeg	aš	manęs	man
du	tu	tavęs	tau
han	jis	jo	jam
hun	ji	jos	jai
vi	mes	mūsų	mums
dere	jūs	jūsų	jums
de (m)	jie	jų	jiems
de (f)	jos	jų	joms

Eiendomspronomen

- **mano** – min
- **tavo** – din
- **jo** – hans
- **jos** – hennes
- **mūsų** – vår
- **jūsų** – deres

Tallord

Grunntall 1-20

- 1 – vienas/viena
- 2 – du/dvi
- 3 – trys
- 4 – keturi/keturiuos
- 5 – penki/penkios
- 10 – dešimt
- 11 – vienuolika
- 20 – dvidešimt

Høyere tall

- 30 – trisdešimt
- 100 – šimtas
- 1000 – tūkstantis

Meningsytring

- Manau, kad... – Jeg tror at...
- Mano nuomone... – Etter min mening...
- Sutinku – Jeg er enig
- Nesutinku – Jeg er uenig
- Man patinka – Jeg liker
- Man nepatinka – Jeg liker ikke

Tekstbindere

- Pirma – Først
- Paskui/Tada – Deretter
- Vėliau – Senere
- Pagaliau – Til slutt
- Todėl – Derfor
- Tačiau – Men/Likevel
- Be to – Dessuten

Kulturkunnskap

Litauen – grunnfakta

- **Hovedstad:** Vilnius
- **Befolkning:** ca. 2,8 millioner
- **Språk:** Litauisk (indoeuropeisk)
- **Valuta:** Euro (siden 2015)
- **EU-medlem:** siden 2004
- **NATO-medlem:** siden 2004

Historie

- Storfyrstendømmet Litauen (1236–1795)
- Union med Polen (1569–1795)
- Russisk styre (1795–1918)
- Uavhengighet 1918–1940
- Sovjetisk okkupasjon (1940–1990)
- Gjenopprettet uavhengighet 11. mars 1990

Kultur og tradisjoner

- **Dainų šventė** – sangfestival
- **Joninės** – midtsommer
- **Užgavėnės** – karneval
- **Kūčios** – julaften

Mat og drikke

- **Cepelinai** – potetboller med kjøtt
- **Šaltibarščiai** – kald rødbetesuppe
- **Kibinai** – kjøttfylte bakelser
- **Šakotis** – tradisjonell kake

Skrivetips

Struktur

1. **Ivadas** – Innledning
2. **Pagrindinė dalis** – Hoveddel
3. **Išvados** – Avslutning

Teksttyper

- **Laiškas** (brev): Gerb. (Kjære)...
- **Straipsnis** (artikkel): Overskrift, fakta
- **Pasakojimas** (fortelling): Kronologi
- **Argumentuotas** (argumenterende): Påstand, bevis

Vanlige feil å unngå

- × Feil kasus etter preposisjoner
- × Manglende samsvar adjektiv-substantiv
- × Feil verbendelser
- × Glemmer ogonek-bokstaver
- × Feil ordstilling

Viktige verb

- **dirbti** – arbeide
- **gyventi** – bo
- **kalbėti** – snakke
- **žinoti** – vite
- **matyti** – se
- **valgyti** – spise
- **gerti** – drikke
- **skaityti** – lese
- **rašyti** – skrive
- **mokytis** – lære

Spørsmål

- Kas? – Hvem?/Hva?
- Ką? – Hva? (akk.)
- Kur? – Hvor?
- Kada? – Når?
- Kodėl? – Hvorfor?
- Kaip? – Hvordan?
- Kiek? – Hvor mye/mange?

Sjekkliste eksamen

- ☐ Riktig kasus og endelser
- ☐ Samsvar mellom adj. og subst.
- ☐ Verbene er riktig bøyd
- ☐ Riktig bruk av spesialtegn
- ☐ Variert ordforråd
- ☐ Tekstbindere og overganger
- ☐ Les gjennom til slutt